

Lakivaliokunta 23.2.2022

Aija Salo, ihmisoikeuksien asiantuntija, aija.salo@ihmisoikeusliitto.fi

Ihmisoikeusselonteolla merkittävä rooli

Selonteko keskeinen ihmisoikeuspolitiikan väline

- Ainoa mekanismi, jolla eduskunta käsittelee Suomen ihmisoikeustilannetta ja -politiikkaa kokonaisuutena
- Tästä syystä selonteossa tulisi näkyä vahvemmin ja kattavammin myös toimet perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen parantamiseksi Suomessa sekä johdonmukaisuus kansainvälisen, kansallisen ja EU-tason kesken

Suomen PIO-tilanne eduskunnan ja valtioneuvoston käsittelyyn useammin

- Millä mekanismilla eduskunta saisi Suomen perus- ja ihmisoikeustilanteen ja kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten suositukset käsittelyynsä useammin, esimerkiksi kerran per valtiopäivät?
- Myös valtioneuvoston tulisi seurata ja käsitellä Suomen ihmisoikeustilannetta ja kansainvälisten valvontaelinten suosituksia useammin, esimerkiksi vuosittain

Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointia säädösvalmistelussa tulee vahvistaa

- Julkisen vallan velvollisuutena on turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeudet on otettava huomioon ja niitä on toteutettava kaikessa julkisen hallinnon päätöksenteossa ja toiminnassa kaikilla tasoilla.
- Valtion tasolla lainsäädäntö, valtion talousarvio sekä strategiat, ohjelmat ja toimenpidesuunnitelmat ovat keskeisiä perus- ja ihmisoikeuksien toimeenpanon välineitä.
- Myös jälkiarviointi!

Ihmisoikeusrakenteita vahvistettava

- Ihmisoikeusselonteon jatkuvuus
- Perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman toimeenpanon ja muun perus- ja ihmisoikeuspolitiikan valmistelun ja toimeenpanon resurssit
- Kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten suositusten määräaikaisraportoinnin resurssit
- Neljäs kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma

Johdonmukaisuus

- Suomen kansainvälinen ihmisoikeuspolitiikka, EU-taso ja perus- ja ihmisoikeuksien toteuttaminen Suomessa tulee olla linjassa keskenään
- Suomi esiintyy ihmisoikeusneuvostossa ihmisoikeuksien puolustajana, mutta kotimaassa on vakavia ihmisoikeusongelmia, joista Suomi saa toistuvasti suosituksia kansainvälisiltä ihmisoikeuselimiltä
- Ihmisoikeusselonteossa vahvoja linjauksia Suomen kansainvälisessä ihmisoikeuspolitiikassa, mutta osa teemoista putoaa pois, kun tullaan kansalliselle ja EU-tasolle

Julkisen vallan velvollisuus on turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeudet on otettava huomioon ja niitä on kunnioitettava ja toteutettava kaikessa julkisen hallinnon päätöksenteossa ja toiminnassa.

